

Dr n. med. Stefania Janina Pająk

ur. 4 stycznia 1931 roku
zm. 29 lipca 2016 roku

„Człowiek nie umiera dotąd, dopóki pamięć o nim trwa”

Janina (tym imieniem się posługiwała) Pająk urodziła się 4.01.1931 roku w Skawinie. Szkołę podstawową ukończyła w Skawinie w 1945 roku, a gimnazjum ogólnokształcące oraz liceum przyrodnicze w 1950 roku w szkole im. J. Joteyki w Krakowie, w której zdała egzamin maturalny. W latach 1950–1956 studiowała na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Krakowie. Dyplom lekarza otrzymała 6.02.1958 roku.

Od 15.03.1956 roku do 30.04.1958 roku była zatrudniona jako stypendystka w Klinice Okulistyki AM w Krakowie. Od 1.05.1958 roku do 31.12.2009 roku pracowała nieprzerwanie w Wojewódzkim Szpitalu Okulistycznym w Krakowie-Witkowicach, najpierw jako asystent i starszy asystent, a od 1972 roku jako kierownik Poradni Leczenia Zeza Przychodni Przychodni Przychodni. Od 10.07.1973 roku do 12.12.1974 roku pełniła funkcję zastępcy ordynatora Oddziału Leczenia Zeza. W 1959 roku uzyskała I stopień, a w 1963 roku II stopień specjalizacji w zakresie okulistyki. Stopień doktora nauk medycznych otrzymała 29.05.1967 roku na podstawie rozprawy naukowej pt. *Pole widzenia w zezie*. Kluczowe spostrzeżenia dotyczące pola widzenia w zezie towarzyszącym odnosiły się do mroczków punktu fiksacji i mroczków środkowych, łączonych ze zjawiskiem supresji. W zezach jednostronnych pojawiały się one w oku niedowidzącym, a w zezach naprzemiennych w oku w danej chwili zezującym i znikwały, gdy oko stało się prowadzące. Po leczeniu operacyjnym i ortoptycznie-pleoptycznym te mroczki ulegały redukcji lub cofały się. Ta praca została opublikowana w 1968 roku w *Folia Medica Cracoviensia*. Doktor Pająk była też autorką wielu innych prac naukowych dotyczących zeza i niedowidzenia oraz zagadnień z dziedziny neurookulistyki. Wiele badań, których wyniki zostały opublikowane, zapoczątkowała jeszcze w Klinice Okulistyki AM w Krakowie pod kierunkiem prof. Mariana Wilczka oraz prof. Krystyny Krzystkovej – ikony polskiej strabologii i neurookulistyki. Dotyczyły one trudnych zagadnień leczenia operacyjnego i zachowawczego różnych rodzajów zeza towarzyszącego jednostronnemu, naprzemiennemu i skośnemu, jak też diagnostyki i leczenia skomplikowanych syndromów okulistycznych m.in. STD i zespołu retrakcyjnego Duane'a. Współuczestniczyła też w tworzeniu kompleksowego podręcznika prof. Krzystkovej *Nowoczesne leczenie zeza* oraz – wspólnie z prof. Krzystkową, prof. Bartkowskim z Kliniki Chirurgii Szczykowo-Twarzowej, dr. Przepiórkowskim i dr. Gergovichem – prac dotyczących zmian w narządzie ruchu oka w urazach oczodołu. Zdecydowana większość wymienionych prac była publikowana w periodyku *Klinika Oczna*. Dwie prace zamieszczono w czasopismach zagranicznych:

1. Krzystkowa K., Pająkowa J.: *Stan sensoryczny w zezie rozbieżnym*. Excerpta Medica; Amsterdam 1972 – bezpośrednio po kongresie w Amsterdamie.
2. Krzystkowa K., Pająkowa J., Bilka Cz., Pyszowski J.: *Zespół refrakcyjny Duane'a: diagnostyka i leczenie w 150 przypadkach*. Documenta Ophthalmica, Haga 1982.

Pani Doktor intensywnie pomagała w cyklicznych profesorskich konsultacjach i kwalifikacjach do zabiegów chirurgicznych pacjentów kierowanych z różnych regionów Polski. Te konsultacje często dotyczyły pacjentów z bardzo skomplikowanymi wrodzonymi i nabytymi nieprawidłowościami narządu ruchu oka, których leczenia nie podjęto się w innych ośrodkach, nawet rangi klinicznej, w Polsce. Koordynowała też regularne ćwiczenia pleoptyczne i ortoptyczne z dziećmi dotkniętymi chorobą zezową prowadzone w poradni przyszpitalnej. Równocześnie organizowała zajęcia dydaktyczne dla lekarzy specjalizujących się w okulistyce – w formie kursów z dziedziny strabologii. Współuczestniczyła także w tworzeniu Szkoły Ortoptystek działającej od 1965 roku.

Doktor Janina Pająk, podobnie jak prof. Krystyna Krzystkowa, wykształciła wielu znakomitych strabologów, szczególnie z dziedziny chirurgii narządu ruchu oka, oraz nie mniej liczny zespół wysoce wyspecjalizowanych ortoptystek. Ponadto Doktor Pająk regularnie, początkowo czynnie, a następnie biernie, uczestniczyła w posiedzeniach Polskiego Towarzystwa Okulistycznego oraz Sekcji Strabologicznej.

Osiągnięciom na niwie zawodowej, dydaktycznej i społecznej Doktor Pająk sprzyjały Jej szczególne predyspozycje i cechy charakteru. Mam na myśli jej ogromną pracowitość i zdolności organizacyjne, a przy tym całkowite oddanie małym, a więc najtrudniejszym, pacjentom. Duże umiejętności lekarskie, takt, życzliwość, elegancja oraz cudowny kontakt z dziećmi zjednywały Jej powszechne uznanie chorych i ich rodzin oraz współpracowników. Jak wiadomo, nie było dla Niej spraw niemożliwych do załatwienia. Sprawne działanie i chęć niesienia pomocy potrzebującym, ogromne doświadczenie życiowe oraz liczne kontakty w środowisku tzw. decydentów ułatwiały pomaganie innym.

Pani Doktor długo chorowała, lecz nie poddawała się chorobie, lubiła spotkania koleżeńskie i zawsze z zainteresowaniem słuchała wieści o swoim ukochanym Wojewódzkim Szpitalu Okulistycznym.

Oddanie pacjentom, umiejętności, pracowitość i zawodowe osiągnięcia Pani Doktor nie były jednak miernikiem przyznanych Jej świadczeń emerytalnych, tak skromnych, że nie pozwalały na godne życie, zwłaszcza w swoich ostatnich latach. W tych trudnych chwilach wspierali ją najbliżsi.

Jestem ogromnie usatysfakcjonowany, że dane mi było współpracować z Panią Doktor. Sądzę, że mogę być wyrazicielem opinii wielu Jej uczniów i współpracowników, którzy podobnie jak ja uważają, że trudno będzie wypełnić lukę po odejściu Pani Doktor.

Dziękujemy Ci Doktor Jasiu, zachowamy Cię w pamięci.

W imieniu grona koleżanek, kolegów, uczniów i współpracowników
Edward Paziewski